EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.4.2025
COM(2025) 149 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta

1. tammikuuta – 31. joulukuuta 2024

Sisältö

1. Johdanto 2

2. Institutionaalinen kehys 2

3. Kantelut ja riitojenratkaisu 4

3.1. Kantelut 4
3.2. Riitojenratkaisu 4

4. Alakohtainen täytäntöönpano 5

4.1. Tavarakauppa 5
4.2. Palvelut ja investoinnit, sähköinen kaupankäynti, julkiset hankinnat ja pk-yritykset 10
4.3. Teollis- ja tekijänoikeudet 14
4.4. Tasapuoliset toimintaedellytykset 14
4.5. Energia 14
4.6. Liikenne 15
4.7. Kalastus 16
4.8. Sosiaaliturvan yhteensovittaminen 17
4.9. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyö rikosasioissa 19
4.10. Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen tiettyihin EU:n ohjelmiin 19

5. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitys 20

5.1. Monialaiset näkökohdat 20
5.2. Tukien valvonta ja verotus 21
5.3. Työelämän normit ja sosiaaliset normit sekä ympäristö ja ilmasto 22

6. Päätelmät 23

Liite 1: Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustettujen yhteisten elinten ja muiden rakenteiden kokoukset vuonna 2024 24

Liite 2: Yleiskatsaus kumppanuusneuvostossa 16. toukokuuta 2024 sovituista täytäntöönpanotoimista 26

Liite 3: Kumppanuusneuvoston tai kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustettujen komiteoiden päätökset ja suositukset vuonna 2024 27

1. Johdanto

Vuonna 2024 Euroopan unionin (EU) ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Yhdistynyt kuningaskunta) väliset suhteet perustuivat jatkuvaan kauppa- ja yhteistyösopimuksen[1] puitteissa tehtävään yhteistyöhön.

Kauppa- ja yhteistyösopimus tuli voimaan 1. tammikuuta 2021. Sillä on luotu kattavat puitteet EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliselle yhteistyölle kaupan, liikenteen, kalastuksen, energian, sosiaaliturvan yhteensovittamisen sekä rikosasioiden lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön aloilla. Lisäksi sillä edistetään oikeudenmukaista kilpailua, kestävää kehitystä ja perusoikeuksien kunnioittamista.

Tässä kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa koskevassa neljännessä kertomuksessa, jota edellytetään 29. huhtikuuta 2021 annetun neuvoston päätöksen (EU) 2021/689[2] 2 artiklan 4 kohdassa, esitetään yleiskatsaus kauppa- ja yhteistyösopimuksen hallintorakenteiden toiminnan keskeisestä kehityksestä (2 jakso) sekä täytäntöönpanovälineistä, riitojenratkaisusta ja kanteluista (3 jakso). Kertomuksessa esitetään myös yhteenveto edistymisestä kauppa- ja yhteistyösopimuksen kattamilla aloilla (4 jakso) sekä tehdään selkoa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön asiaankuuluvasta kehityksestä, joka vaikuttaa sopimuksen täytäntöönpanoon (5 jakso).

2. Institutionaalinen kehys

Vuonna 2024 kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustetut yhteiset elimet ja muut rakenteet seurasivat ja helpottivat aktiivisesti sen täytäntöönpanoa. Sopimuksen kattamilla politiikan aloilla järjestettiin yhteensä 35 kokousta. Sitoutuminen on vuorovaikutteisempaa kuin minkään muun sellaisen EU:n ulkopuolisen maan kanssa, johon EU:lla on kaupan ja yhteistyön osalta vertailukelpoinen suhde. Liitteessä 1 esitetään kattava luettelo edellä mainituista kokouksista. Komissio julkaisee edelleen verkossa yhteisten elinten kokousten[3] esityslistat ja pöytäkirjat.

Kumppanuusneuvosto, joka on tärkein kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustettu elin, valvoo kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa poliittisella tasolla. Se

[1] Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa- ja yhteistyösopimus (EUVL L 149, 30.4.2021, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj).

[2] Neuvoston päätös (EU) 2021/689, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen sekä turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavia turvallisuusmenettelyjä koskevan Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta (EUVL L 149, 30.4.2021, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/689/oj).

[3] EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kumppanuusneuvoston ja kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisten erityiskomiteoiden kokoukset: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_en.

kokoontui 16. toukokuuta 2024.[4] EU, jota edusti silloinen varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič, ja Yhdistynyt kuningaskunta, jota edusti silloinen ulkoministeri David Cameron, vahvistivat olevansa sitoutuneita hyödyntämään kauppa- ja yhteistyösopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia kaikilta osin. Kumppanuusneuvosto tarkasteli kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanon edistymistä ja pani merkille myönteiset toimet, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan assosioitumisen Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja EU:n avaruusohjelman Copernicus-osioon, sekä kauppa- ja yhteistyösopimuksen yhteisten elinten aktiivisen toiminnan, jonka ansiosta vuonna 2023 pidettiin yli 25 virallista kokousta. Tärkeitä keskusteluja käytiin muun muassa ilmasto- ja energia-alan yhteistyöstä sekä suunnitelmista perustaa uusi toimitusvarmuutta käsittelevä työryhmä ja laatia etenemissuunnitelma sähkökauppaa varten. Kaupan ja tasapuolisten toimintaedellytysten osalta puheenjohtajat tukivat yhteistyötä kilpailuasioissa ja säännöllistä tiedonvaihtoa markkinavalvonnasta, ja lisäksi keskusteltiin Yhdistyneen kuningaskunnan uudesta ”tavoitteellisesta rajatoimintamallista”[5]. Puheenjohtajat korostivat myös terveysturvallisuutta koskevan yhteistyön vahvistamista Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen ja Yhdistyneen kuningaskunnan terveysturvallisuusviraston välillä. Sisäisen turvallisuuden osalta he panivat merkille edistymisen terrorismin torjunnassa ja kyberasioissa ja sopivat teknisestä jatkotyöstä ajoneuvotietojen jakamisen mahdollistamiseksi. Liitteessä 2 esitetään yhteenveto kumppanuusneuvostossa sovituista täytäntöönpanotoimista. Kalastuksen alalla EU otti esiin kysymyksen vesialueille pääsystä vuoden 2026 jälkeen. Se nosti esiin myös Yhdistyneen kuningaskunnan sponsorointijärjestelmän palveluntarjoajien väliaikaista liikkuvuutta varten (lisätietoja palveluista ja investoinneista on 4.2 jaksossa).

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan nojalla perustetut 19 **komiteaa** kokoontuivat vuoden aikana seuraamaan ja helpottamaan aktiivisesti sopimuksen täytäntöönpanoa kaikilla asiaankuuluvilla aloilla. Nämä kokoukset mahdollistivat jäsennellyt tarkastelut kauppa- ja yhteistyösopimuksessa tehtyjen sitoumusten edistymisestä. Ne myös tarjosivat foorumin teknisille keskusteluille erilaisista täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä, muun muassa sääntelyn tulevasta kehityksestä. Lisäksi kokouksissa hyväksyttiin useita keskeisiä päätöksiä ja suosituksia, joista esitetään yhteenveto liitteessä 3.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 11 artiklan mukaisesti perustettua **parlamentaarista kumppanuuskokousta** ei järjestetty vuonna 2024. Sen viidettä kokousta, joka oli alun perin määrä pitää Brysselissä 18. ja 19. maaliskuuta 2024, lykättiin Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin aikataulun vuoksi.

Kansalaisyhteiskunnan edustajat osallistuivat edelleen aktiivisesti kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoon. Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 13 artiklan mukaisesti perustettu EU:n **sisäinen neuvoa-antava ryhmä** kokoontui säännöllisesti ja antoi yhteistyöhön arvokkaan panoksensa.[6] Komissio seuraa edelleen tiiviisti ryhmän toimintaa ja suosituksia, jotka tarjoavat tärkeää tietoa kansalaisyhteiskunnan näkemyksistä kauppa- ja

[4] Kokouksen pöytäkirja on saatavilla osoitteessa https://commission.europa.eu/publications/third-meeting-partnership-council-established-eu-uk-trade-and-cooperation-agreement_en.

[5] Tavoitteellinen rajatoimintamalli on Yhdistyneen kuningaskunnan uuden tuontijärjestelmän sääntökirja.

[6] Kokousten pöytäkirjat: https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/eu-domestic-advisory-group-under-eu-uk-tca/events.

yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta sekä laajemmista EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisistä suhteista.

Brysselissä kokoontui 20. syyskuuta 2024 kauppa- ja yhteistyösopimuksen 14 artiklan nojalla perustettu **kansalaisyhteiskuntafoorumi**, joka helpottaa vuoropuhelua sopimuksen toisen (kauppaa, liikennettä, kalastusta ja muita järjestelyjä koskevan) osan täytäntöönpanosta. Kuten aiempinakin vuosina, kokouksessa keskityttiin keskeisiin tavarakauppaan, tasapuolisiin toimintaedellytyksiin, sääntely-yhteistyöhön, palvelukauppaan ja energiaan liittyviin täytäntöönpanokysymyksiin. Komissio arvostaa kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, ammattiliittojen, EU:n yritysten ja muiden työntekijäjärjestöjen foorumissa esittämiä näkökulmia ja pyrkii edistämään näitä asioita kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa koskevissa keskusteluissaan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

3. Kantelut ja riitojenratkaisu

Komissio on ottanut käyttöön mekanismeja kauppa- ja yhteistyösopimuksen sitoumusten täytäntöönpanemiseen, mahdollisten riitojen ratkaisemiseen ja EU:n sidosryhmien tekemien kantelujen käsittelemiseen.

3.1. Kantelut

Vuonna 2024 tehtiin seitsemän kantelua sellaisten keskitettyjen välineiden kautta, jotka komissio oli perustanut kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanon tehokkaan seurannan varmistamiseksi.[7] Yhdistyneen kuningaskunnan tavoitteelliseen rajatoimintamalliin liittyi kaksi kantelua, joissa korostettiin erityisesti pitkiä odotusaikoja rajalla ja Yhdistyneen kuningaskunnan yleisten käyttäjämaksujen perusteella perittävien maksujen oikeasuhteisuutta tapauksissa, joissa tosiasiallisia valvontatoimia ei ollut toteutettu. Komissio on tehnyt yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Loput viisi huomautusta koskivat kauppa- ja yhteistyösopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviä asioita, ja myös niiden osalta on toteutettu jatkotoimia.[8]

3.2. Riitojenratkaisu

Yhdistyneen kuningaskunnan päätös kieltää tuulenkalan kalastus vesillään 26. maaliskuuta 2024 alkaen johti siihen, että EU käynnisti 16. huhtikuuta 2024 kauppa- ja yhteistyösopimuksen riitojenratkaisumekanismin, jonka menettelyt ovat yhä käynnissä. Näistä toimista huolimatta komissio on edelleen valmis löytämään sovintoratkaisun.

Lisätietoja on kalastusta koskevassa 4.7 jaksossa.

---

[7] https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_en/ ja https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0.

[8] Näissä huomautuksissa tuotiin esiin kysymyksiä – muun muassa siitä, ettei EU:n maataloustukia voi saada Pohjois-Irlannissa, ja EU:ssa asuvien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeudesta saada Yhdistyneen kuningaskunnan valtion myöntämiä etuuksia – sekä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisiin suhteisiin liittymättömiä aiheita, joita olivat muun muassa ongelmat muiden kuin Yhdistyneen kuningaskunnan rajanylitysten kanssa ja vaikeudet saada tulliviranomaisilta tietoja Valko-Venäjälle kuljetettavista tavaroista.

4. Alakohtainen täytäntöönpano

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen alakohtainen täytäntöönpano eteni sujuvasti, ja kaikki sitoumukset, jotka oli määrä toteuttaa vuonna 2024, saatiin päätökseen tai etenivät suunnitellusti. Tässä jaksossa esitellään tärkeimmät saavutukset ja tuodaan esiin keskeinen toimintapolitiikan kehitys Yhdistyneessä kuningaskunnassa eri aloilla. Lisäksi annetaan mahdollisuuksien mukaan tietoja EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisistä kauppavirroista.

4.1. Tavarakauppa

Kaiken kaikkiaan kauppa- ja yhteistyösopimuksessa vahvistetut kauppaan liittyvät järjestelyt ovat olleet tehokkaita ja toimineet sujuvasti.

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta vaihtoivat vuonna 2024 tuontitilastoja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 31 artiklan mukaisesti.[9] Tilastot osoittavat, että etuuksien käyttöasteet[10] ovat edelleen korkeat ja verrattavissa edellisen vuoden käyttöasteisiin. Kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisia etuuksia hyödynnettiin kaikkiaan 89,1 prosentissa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan viedyistä EU:n etuuskohteluun oikeutetuista tavaroista ja 80,4 prosentissa Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuoduista etuuskohteluun oikeutetuista tavaroista. Käyttöasteet vastaavat muiden sellaisten kumppanien käyttöasteita, joiden kanssa EU:lla on vapaakauppasopimuksia.[11]

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen **arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyviä saatavia** koskeva yhteistyö saatettiin täysin toimintavalmiiksi vuonna 2024. Vuonna 2023 hyväksyttiin neljä päätöstä, jotka olivat tarpeen kauppa- ja yhteistyösopimuksen 120 artiklassa tarkoitetun hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan (alv-pöytäkirja) panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön, mikä teki aiemmista siirtymätoimenpiteistä tarpeettomia. Jäsenvaltioiden edellä mainittujen siirtymätoimenpiteiden yhteydessä toimittamat tilastot[12] osoittavat, että sekä tieto- että perintäpyyntöjen määrä on pysynyt vakaana ja vähäisenä.

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta tekivät vuonna 2024 yhteistyötä kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteessä 3 olevien **tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen päivittämiseksi** siten, että nämä vastaavat Maailman tullijärjestön harmonoidun järjestelmän (HS-järjestelmä) vuoden 2022 tavaraluokitusta. Tällä päivityksellä, jota Maailman

[9] Tiedot koskevat vuotta 2023.

[10] Etuuksien käyttöaste kuvastaa kauppaetuuksien piiriin kuuluvan tuonnin tai viennin osuutta kumppanimaan etuuskohteluun oikeutetun tuonnin tai viennin kokonaisarvosta.

[11] Lisätietoja EU:n vapaakauppasopimusten täytäntöönpanosta on komission kertomuksessa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_en.

[12] Jäsenvaltiot ja Yhdistynyt kuningaskunta olivat siihen asti raportoineet säännöllisesti tietoja, jotta voitiin arvioida alv-pöytäkirjan mukaisten väliaikaisten toimenpiteiden käyttöä.

tullijärjestön tekemät muutokset edellyttävät teknisen kehityksen, uusien tuotteiden ja kehittyvien kaupan rakenteiden huomioon ottamiseksi, varmistetaan kauppa- ja yhteistyösopimuksen pysyminen ajan tasalla. Kumppanuusneuvosto teki vastaavan päätöksen[13] tämän päivityksen hyväksymisestä 5. marraskuuta 2024.

Yhdistynyt kuningaskunta alkoi huhtikuussa 2024 soveltaa uusia tuontivaatimuksia ja -tarkastuksia **tavoitteellisen rajatoimintamallinsa** mukaisesti. Näiden uusien vaatimusten ja tarkastusten seurauksena tunnistus- ja asiakirjatarkastuksista tuli pakollisia myös sellaisten EU:sta tuotavien eläinperäisten tuotteiden, kasvien ja kasvituotteiden osalta, joiden riski Yhdistyneessä kuningaskunnassa on keskisuuri.[14] EU:n viejien mukaan uuden tuontijärjestelmän täytäntöönpano on aiheuttanut joitakin vaikeuksia, kuten i) riskiluokituksen toistuvia muutoksia ilman asianmukaista ilmoitusta, ii) yhteisen käyttäjämaksun täysimääräinen täytäntöönpano rajatarkastusten osittaisesta täytäntöönpanosta huolimatta;; iii) tuontivaatimusten epäjohdonmukaisen tulkinnan eri raja-asemilla, iv) EU:n tunnustamatta jättämisen yhtenä terveys- ja kasvinsuojeluyksikkönä sertifiointivaatimusten osalta, v) vanhentuneita tuontivaatimuksia, jotka eivät ole kansainvälisten standardien mukaisia, vi) viivästyksiä sähköisen sertifioinnin käyttöönotossa ja vii) pitkiä odotusaikoja fyysisiin tarkastuksiin valittujen lähetysten tarkastusten[15] toteuttamisessa.

EU on johdonmukaisesti ottanut näitä kysymyksiä esille Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustetuissa yhteisissä elimissä, kuten terveys- ja kasvinsuojelutoimia sekä tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevissä erityiskauppakomiteoissa ja kauppakumppanuuskomiteassa. Näissä keskusteluissa EU on korostanut, että on ratkaisevan tärkeää antaa oikea-aikaisia ja tarkkoja tietoja rajamenettelyistä (kauppa- ja yhteistyösopimuksen 102 artiklan e alakohta ja 111 artikla) ja välttää liiallista kauppataakkaa (kauppa- ja yhteistyösopimuksen 101 artiklan a alakohta). Yhdistyneen kuningaskunnan vastauksissa ei kuitenkaan ole vielä otettu täysin huomioon näitä huolenaiheita. EU seuraa edelleen Yhdistyneen kuningaskunnan tuontijärjestelmän täytäntöönpanoa ja on edelleen sitoutunut työskentelemään kauppa- ja yhteistyösopimuksen mekanismien avulla olemassa olevien ongelmien ratkaisemiseksi ja EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kaupan häiriöiden minimoimiseksi.

[13] Kumppanuusneuvoston päätös N:o 1/2024 kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteen 3 muuttamisesta (tuotekohtaiset alkuperäsäännöt) (EUVL L, 2024/2837, 5.11.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2837/oj).

[14] Tarkastusasteet hyödyketyypeittäin julkaistaan Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnon verkkosivuilla, mutta niiden soveltamisen laajuus on edelleen epäselvä. Elävien eläinten (jotka on luokiteltu suuririskisiksi) rajatarkastuksia ei ole vielä toteutettu, koska tällaisia tarkastuksia varten ei ole nimetty hyväksyttyjä merisatamien rajatarkastusasemia. Vastaavasti Irlannin saarelta tuleville lähetyksille ei ole vielä tehty rajatarkastuksia, koska Yhdistyneen kuningaskunnan länsirannikolle ei ole perustettu rajatarkastusasemia.

[15] Vähän ennen määräaikaa, joka oli 31. lokakuuta 2024, jolloin vaarattomuutta ja turvallisuutta koskevien tulli-ilmoitusten esittämisvelvollisuutta oli tarkoitus alkaa soveltaa, Yhdistynyt kuningaskunta lykkäsi jälleen soveltamisen alkamista 31. tammikuuta 2025 saakka. Elävien eläinten tuontia EU:hun ja EFTA-maihin koskevien tarkastusten ja muiden kuin vaatimustenmukaisten tavaroiden tarkastusten viivästymisen odotetaan jatkuvan kesään 2025 asti, ja nykyiset menettelyt pysyvät voimassa.

Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 24. tammikuuta 2024 erikseen suunnitelmistaan säätää lainsäädäntöä, jonka mukaan **CE-merkintä tunnustetaan**[16] rajoittamattomaksi ajaksi muissa tuotesäännöksissä. Tähän sisältyvät aiemmin ilmoitetut 18 asetusta ja kolme uutta luokkaa: i) energiaan liittyvien tuotteiden ekologinen suunnittelu, ii) räjähteet ja iii) sähkö- ja elektroniikkalaitteissa olevien vaarallisten aineiden rajoitukset. CE-merkinnän jatkuva tunnustaminen Yhdistyneessä kuningaskunnassa helpottaa EU:n valmistajien vaatimustenmukaisuuteen liittyviä haasteita ja sellaisten tuotteiden vientiä, jotka edellyttävät CE-merkintää, Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:hun.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen **tavarakauppa** kehittyi vuonna 2024[17] seuraavasti.

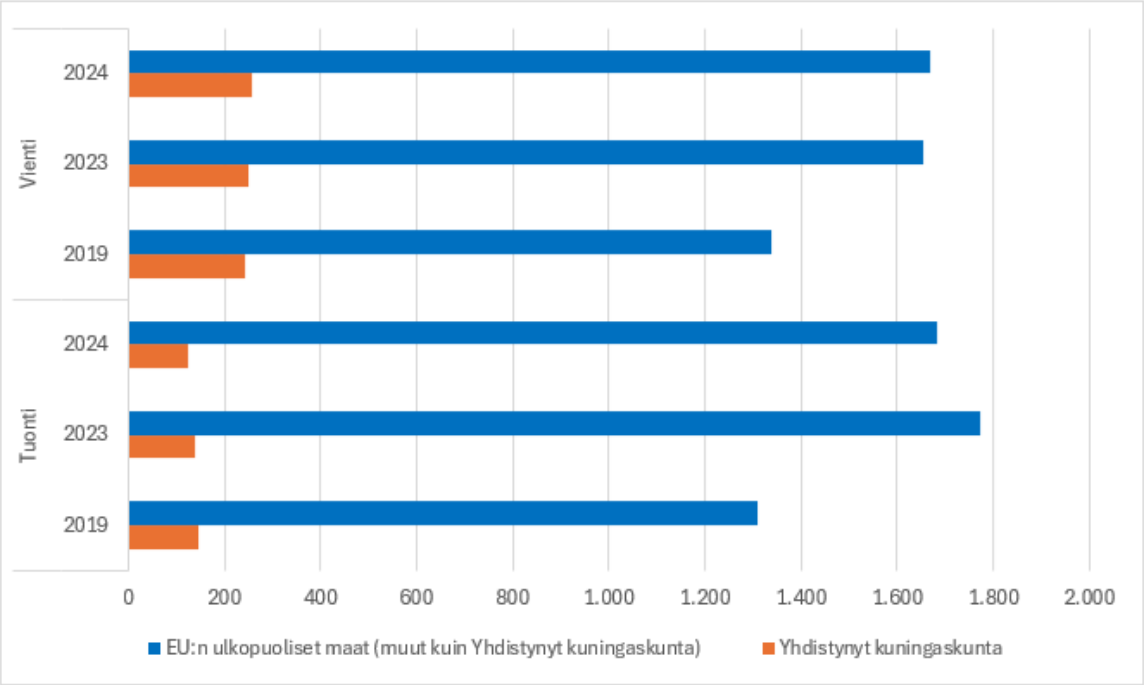
Vuoden 2024 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana EU vei tavaroita Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 255 miljardin euron arvosta, mikä merkitsee 1,7 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023 ja 5,6 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019.[18] Tavaratuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:hun vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä oli 123 miljardia euroa, mikä on 11,5 prosenttia vähemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2023 ja 14,7 prosenttia vähemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2019. Näin ollen vaikka tavaravienti EU:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on hieman kasvanut, tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:hun on edelleen vähentynyt. EU:n kauppatase vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä oli Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn tavarakaupan osalta huomattavan ylijäämäinen. Ylijäämä oli 132 miljardia euroa.

Vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä EU:n tavaravienti muihin EU:n ulkopuolisiin maihin kasvoi 0,9 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023 ja 24,6 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. EU:n tavaratuonti muista kolmansista maista väheni 5 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023 ja kasvoi 28,6 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. Tämä vahvistaa Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisen jälkeen havaitun suuntauksen, jossa tavarakauppa kasvaa nopeammin muiden EU:n ulkopuolisten maiden kuin Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

[16] CE-merkintä on sertifiointi, joka osoittaa, että valmistaja on arvioinut tuotteen ja että sen katsotaan täyttävän EU:n turvallisuus-, terveys- ja ympäristönsuojeluvaatimukset. Se vaaditaan missä tahansa maailmassa valmistetuilta tuotteilta, joita markkinoidaan EU:ssa.

[17] Kaikki luvut perustuvat Eurostatin tietoihin, ellei toisin mainita: https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/overview.

[18] Kertomuksessa käytetään vertailuarvona vuotta 2019, sillä se kuvastaa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä kauppaa sisämarkkinoilla – ja ennen kuin covid-19-pandemia vaikutti tietoihin. Vuonna 2019 kauppatiedot noudattavat EU:n jäsenvaltioiden tilastokäsitteitä. Tammikuusta 2021 lähtien Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävästä kaupasta on raportoitu erillään Pohjois-Irlannista. Raportoinnissa on käytetty Yhdistyneen kuningaskunnan osalta EU:n ulkopuolisen kaupan käsitteitä ja Pohjois-Irlannin osalta EU:n sisäisiä käsitteitä. Eurostat julkaisee Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävää tavarakauppaa koskevia tietoja EU:n ulkopuolista kauppaa koskevissa datajoukoissaan.

Kaavio 1: EU:n tavarakauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa verrattuna EU:n kauppaan muun maailman kanssa, vuosien 2019, 2023 ja 2024 kolme ensimmäistä neljännestä (miljardia euroa). Lähde: Eurostat (datajoukko ext_st_eu27_2020sitc).

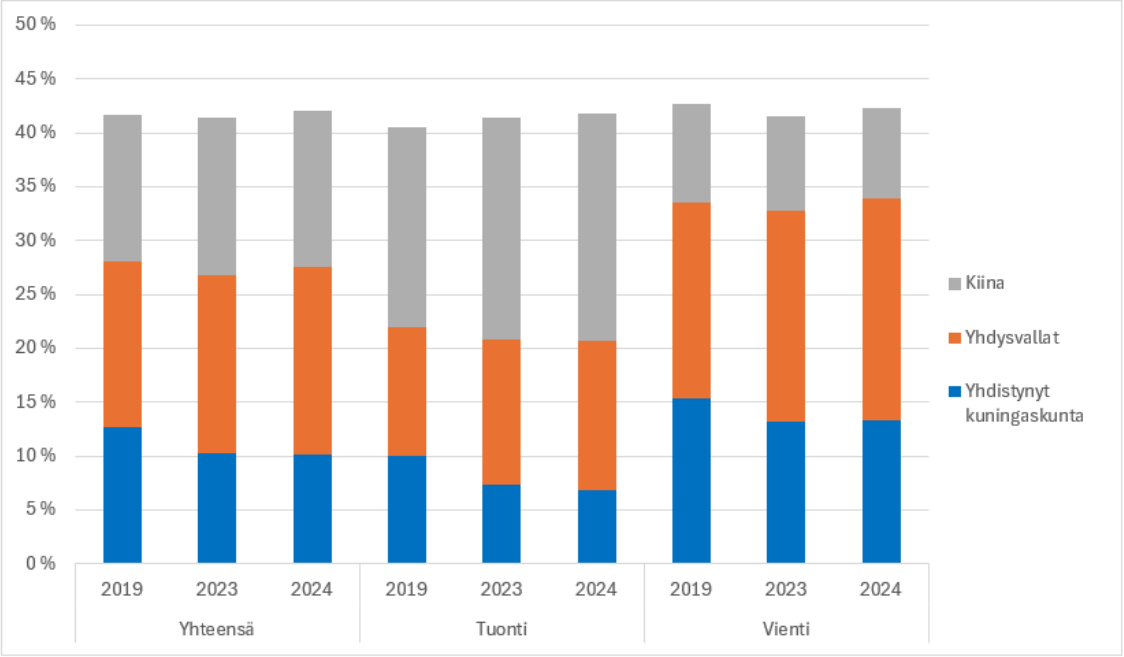
Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn tavarakaupan osuus EU:n ja sen kansainvälisten kumppanien välisestä kokonaiskaupasta oli vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä 10,2 prosenttia, mikä on saman verran kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2023 ja vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2019 (12,7 %).

Vuoden 2024 ensimmäisillä kolmella neljänneksellä Yhdistyneen kuningaskunnan osuus EU:n tavaraviennistä oli 13,3 prosenttia (13,2 prosenttia vastaavana ajankohtana vuonna 2023 ja 15,3 prosenttia vuonna 2019), mikä on toiseksi suurin osuus Yhdysvaltojen (20,6 prosenttia) jälkeen. EU:n tavaratuonnista 6,8 prosenttia oli peräisin Yhdistyneestä kuningaskunnasta (sen osuus vastaavana ajanjaksona oli 7,3 % vuonna 2023 ja 10 % vuonna 2019), ja tässä suhteessa Yhdistynyt kuningaskunta oli kolmannella sijalla: Kiinan (21,1 %) ja Yhdysvaltojen (13,9 %) jälkeen.

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että 49 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan tavaraviennistä suuntautui EU:hun ja 55 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan tavaratuonnista oli peräisin EU:sta vuonna 2023.[19]

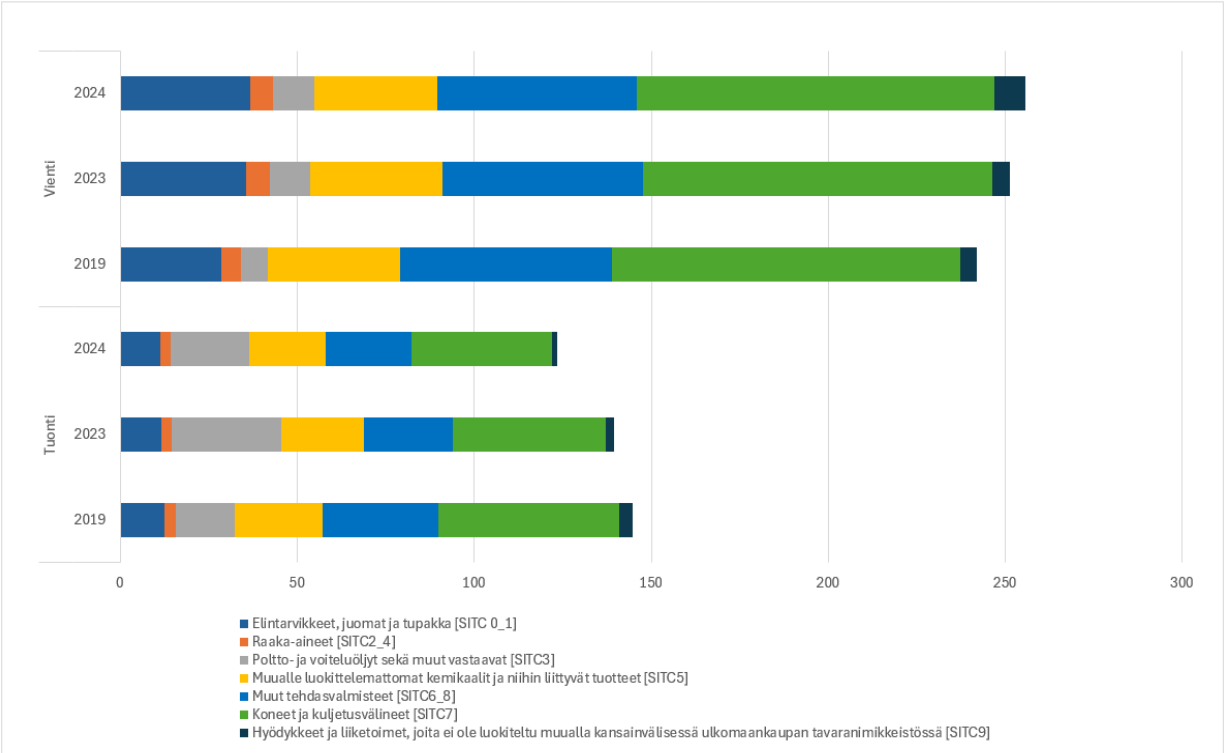
Nämä tiedot osoittavat, että EU on edelleen Yhdistyneen kuningaskunnan merkittävin tavarakaupan kumppani. EU:n tavarakauppa on viime vuosina myös monipuolistunut.

[19] House of Commons. (2024) *Statistics on UK-EU trade*. Saatavilla osoitteessa https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-7851/.

Kaavio 2: EU:n tavarakauppa sen kolmen tärkeimmän kansainvälisen kumppanin kanssa, vuosien 2019, 2023 ja 2024 kolme ensimmäistä neljännestä (%). Lähde: Eurostat (datajoukko ext_st_eu27_2020sitc).

Alat, joilla EU:n tavaravienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kasvoi vuonna 2024 eniten verrattuna vuoteen 2023, olivat elintarvikkeet, juomat ja tupakka (+3,2 %) sekä koneet ja kuljetusvälineet (+2,6 %). EU:n tavaratuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta väheni vuonna 2024 kaikissa tuoteluokissa.

Kaavio 3: EU:n tavarakauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa jaoteltuna kansainvälisen ulkomaankaupan tavaranimikkeistön mukaan, vuosien 2019, 2023 ja 2024 kolme ensimmäistä neljännestä (miljardia euroa). Lähde: Eurostat (datajoukko ext_st_eu27_2020sitc).

4.2. Palvelut ja investoinnit, sähköinen kaupankäynti, julkiset hankinnat ja pk-yritykset

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpano on yleisesti ottaen edennyt sujuvasti palvelujen ja investointien, sähköisen kaupankäynnin, teollis- ja tekijänoikeuksien, julkisten hankintojen sekä pk-yritysten osalta, eikä siinä ole merkittäviä ongelmia lukuun ottamatta kysymystä Yhdistyneen kuningaskunnan **työviisumeja koskevan sponsorointijärjestelmän** soveltamisesta EU:n palveluntarjoajiin. Yhdistyneessä kuningaskunnassa työnantajalla, joka haluaa palkata ulkomaalaisen työntekijän, on oltava sisäasiainministeriön myöntämä lupa. Sen jälkeen työnantajan on annettava kyseiselle ulkomaalaiselle työntekijälle sponsorointitodistus (molemmissa vaiheissa työnantajan on maksettava maksu), jotta kyseinen työntekijä (jolle myös aiheutuu lisämaksuja) voi hakea viisumia. Vaikka järjestelmän tarkoituksena on ensisijaisesti hallita muuttoliikettä (eli Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvia ulkomaalaisia työntekijöitä), Yhdistynyt kuningaskunta soveltaa järjestelmää myös ulkomaisiin palveluntarjoajiin (myös EU:sta peräisin oleviin palveluntarjoajiin), jotka tulevat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ainoastaan tilapäisesti tarjoamaan palvelua (riippumatta siitä, kuuluuko kyseisen palvelun tarjoaminen vapaakauppasopimuksen, kuten kauppa- ja yhteistyösopimuksen, sitoumusten soveltamisalaan). Tässä tapauksessa asiakkaan on sponsoroitava palveluntarjoajaa, jotta tämä voi hakea viisumia. EU on toistuvasti tuonut esiin tämän järjestelmän monimutkaisuuden, kohtuuttoman rasitteen ja epäselvyyden kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustetuissa yhteisissä elimissä.[20] Järjestelmän soveltaminen EU:n palveluntarjoajiin haittaa edelleen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa, sillä vuonna 2024 EU:n palveluntarjoajille myönnettiin vain 17 viisumia[21] huolimatta EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan läheisistä taloussuhteista ja markkinoiden avaamista koskevista sitoumuksista kauppa- ja yhteistyösopimuksessa. Tämän seurauksena EU:n palveluntarjoajat eivät pysty palvelemaan asiakkaita Yhdistyneessä kuningaskunnassa. EU kehottaa edelleen Yhdistynyttä kuningaskuntaa vapauttamaan kauppa- ja yhteistyösopimuksen soveltamisalaan kuuluvat palveluntarjoajat sponsorointijärjestelmästä, sillä se heikentää Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimusta koskevia sitoumuksia, jotka koskevat palvelujen tarjoamista tilapäisen läsnäolon kautta (ks. kauppa- ja yhteistyösopimuksen 123 artikla ja sitä seuraavat artiklat).

Ammattipätevyyden tunnustamisen osalta komissio odottaa tarkistettua yhteistä suositusta, joka Euroopan arkkitehtineuvoston ja Yhdistyneen kuningaskunnan Architects Registration Board -elimen on määrä toimittaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen 158 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jotta voidaan mahdollisesti aloittaa neuvottelut arkkitehtien ammattipätevyyden tunnustamista koskevasta järjestelystä.[22] Mikään muu ammatillinen yhdistys ei ole ottanut

[20] Kumppanuusneuvoston kokouksessa 16. toukokuuta 2024, palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomitean kokouksessa 24. lokakuuta 2024 ja kauppakumppanuuskomitean kokouksessa 12. joulukuuta 2024.

[21] Palveluntarjoajan viisumi (Global Business Mobility).

[22] Kuten viime vuoden kertomuksessa selitettiin, lokakuussa 2022 annetun alkuperäisen yhteisen suosituksen ehdotus oli epätasapainoinen ja EU:n arkkitehtien kannalta epäedullinen.

yhteyttä komissioon eikä osoittanut kiinnostustaan Yhdistyneen kuningaskunnan tekemään ammattipätevyyden tunnustamiseen.

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat kauppa- ja yhteistyösopimuksen 211 artiklan 1 kohdan mukaisesti sopineet tekevänsä yhteistyötä **sähköisen kaupankäynnin** sääntelyn eri näkökohtien osalta. Tässä hengessä komissio (viestintäverkkojen, sisältöjen ja teknologian pääosasto) ja OFCOM (Yhdistyneen kuningaskunnan lähetys-, televiestintä- ja postipalvelujen sääntelyviranomainen) allekirjoittivat hallinnollisen järjestelyn 30. huhtikuuta 2024. Järjestely koskee suurten verkkoalustojen tarjoajien riskinarviointi- ja lieventämistoimien valvontaa muun muassa seuraavilla osa-alueilla: i) alaikäisten suojelu verkossa, ii) teknologian ikätasolle sopiva suunnittelu, iii) verkkoalustojen avoimuus, iv) algoritmien vaikutukset järjestelmäriskiin sekä v) toimenpiteet laittoman verkkosisällön havaitsemiseksi ja siitä ilmoittamiseksi. Yhteistyössä on ensisijaisesti kyse tietojenvaihdosta. Järjestely ei kata säänneltyihin yhteisöihin liittyvien luottamuksellisten tietojen vaihtoa, ja kumpikin osapuoli säilyttää oman lainsäädäntönsä mukaisen sääntelyn ja valvonnan riippumattomuuden.[23] Tämä hallinnollinen järjestely ei ole sitova, eikä sillä ole taloudellisia vaikutuksia.

Teollis- ja tekijänoikeuksien alalla EU:n teollisoikeuksien viraston ja Yhdistyneen kuningaskunnan teollis- ja tekijänoikeuksista vastaavan viraston välisiä keskusteluja yhteisymmärryspöytäkirjasta hallinnollisen yhteistyön parantamiseksi kauppa- ja yhteistyösopimuksen 273 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisesti ei ole vielä saatu päätökseen.

Vuonna 2024 EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen **palvelukauppa** kehittyi jäljempänä olevissa kohdissa kuvatulla tavalla.[24]

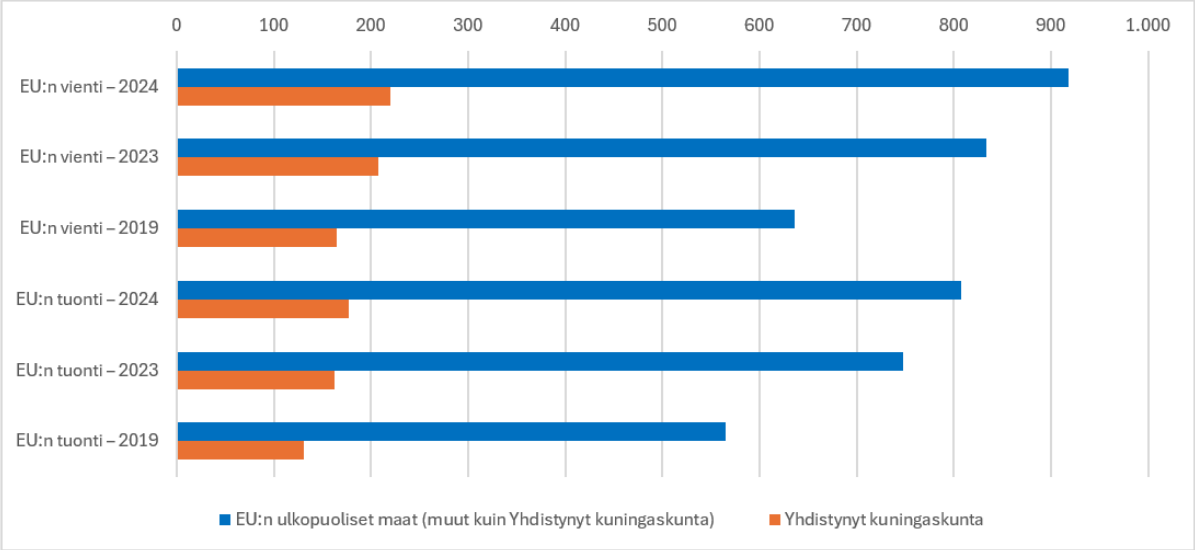
Vuoden 2024 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana EU vei palveluita Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 220 miljardin euron arvosta, mikä merkitsee 6,2 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023 ja 33,2 prosentin kasvua verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:hun vuoden 2024 ensimmäisten kolmen neljänneksen aikana saapuneen palvelujen tuonnin arvo oli 177 miljardia euroa, mikä on 8,5 prosenttia enemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2023 ja 35,3 prosenttia enemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2019. Toisin kuin tavarakauppa kahdenvälinen palvelukauppa lisääntyi huomattavasti. EU:n kauppatase vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä oli Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn palvelukaupan osalta 43 miljardia euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä EU:n palveluvienti muihin EU:n ulkopuolisiin maihin kasvoi 10,3 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023 ja 44,5 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. EU:n palvelutuonti muista kolmansista maista kasvoi 7,9 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2023 ja

[23] Komissiolle on annettu tiettyjä täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon valvontaa koskevia tehtäviä digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) 19 päivänä lokakuuta 2022 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/2065 (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[24] Kaikki luvut perustuvat Eurostatin tietoihin, ellei toisin mainita: https://ec.europa.eu/eurostat/web/balance-of-payments/overview ja https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-services/overview.

42,9 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2019. Tämä vahvistaa Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisen jälkeen havaitun suuntauksen: palvelukauppa kasvaa dynaamisemmin muiden EU:n ulkopuolisten maiden kuin Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa – kuten myös tavarakaupan suuntauksen osalta havaittiin.

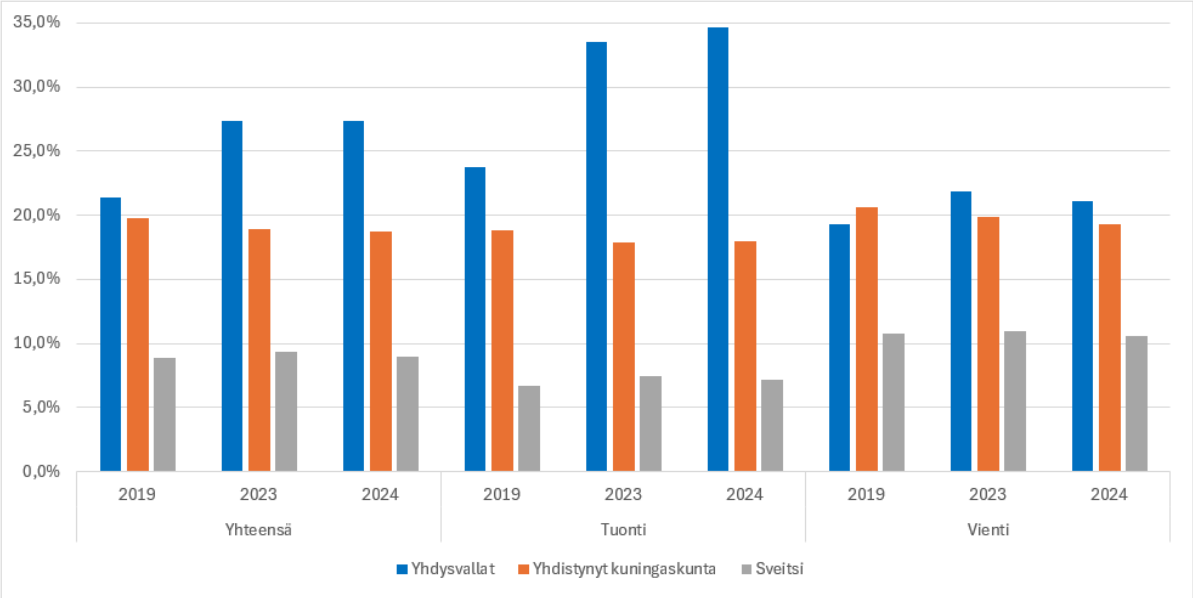
Kaavio 4: EU:n palvelukauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa verrattuna EU:n kauppaan muun maailman kanssa, vuosien 2019, 2023 ja 2024 kolme ensimmäistä neljännestä (miljardia euroa). Lähde: Eurostat (datajoukko bop_eu6_q).

Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käydyn palvelukaupan osuus kaikesta EU:n ja sen kansainvälisten kumppanien välisestä kaupasta oli vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä 18,7 prosenttia, mikä on hieman vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2023 (19,0 %) ja vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2019 (19,8 %).

Vuoden 2024 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana EU:n palveluviennistä 19,3 prosenttia suuntautui Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (sen osuus oli 19,9 % vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2023 ja 20,6 % vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2019), joten Yhdistynyt kuningaskunta oli toisella sijalla, heti Yhdysvaltojen jälkeen (21,1 %). Vuoden 2024 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana EU:n palvelutuonnista 18 prosenttia oli peräisin Yhdistyneestä kuningaskunnasta (sen osuus oli 17,9 % vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2023 ja 18,8 % vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2019), joten Yhdistynyt kuningaskunta oli toisella sijalla, heti Yhdysvaltojen jälkeen (34,7 %).

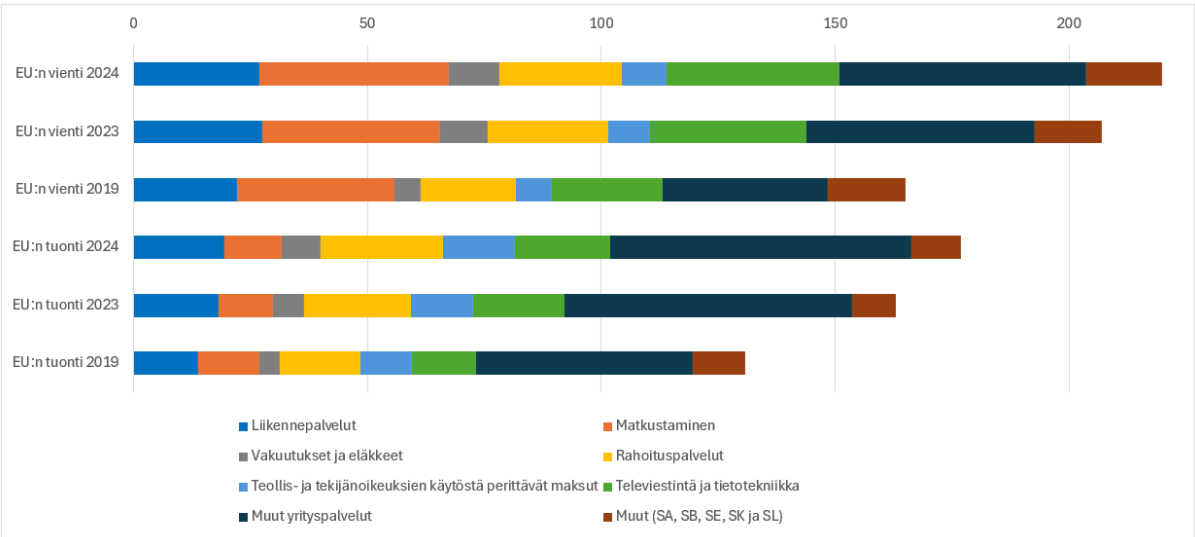
Yleisesti ottaen EU:n osuus Yhdistyneen kuningaskunnan palveluviennistä vuonna 2023 oli 36 prosenttia ja palvelutuonnista 46 prosenttia[25], mikä osoittaa, että EU on ollut selvästi tärkein kumppani Yhdistyneen kuningaskunnan palvelukaupassa. Tavarakaupan tavoin myös EU:n palvelukauppa on monipuolistunut viime vuosina.

[25] House of Commons. (2024) *Statistics on UK-EU trade*. Saatavilla osoitteessa https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-7851/.

Kaavio 5: EU:n palvelukauppa sen kolmen tärkeimmän kansainvälisen kumppanin kanssa, ensimmäiset kolme neljännestä vuosina 2019 ja 2024 (%). Lähde: Eurostat (datajoukko bop_eu6_q).

Alat, joilla EU:n vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kasvoi vuonna 2024 eniten vuoteen 2023 verrattuna olivat ”muut (SA, SB, SE, SK, SL)”[26] (+11,7 %), televiestintä ja tietokoneet (+10,7 %), muut yrityspalvelut (+8,3 %) ja vakuutus- ja eläkepalvelut (+7,8 %). Eniten EU:n tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta kasvoi vakuutus- ja eläkepalvelujen (+21,9 %), teollis- ja tekijänoikeuksien käyttömaksujen (+15,9 %), rahoituspalvelujen (+14,4 %) ja ”muiden (SA, SB, SE, SK ja SL)”[27] (+13,2 %) aloilla.

Kaavio 6: EU:n palvelukauppa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa vuoden 2024 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuosina 2023 ja 2019 palvelun tyypin mukaan (miljardia euroa). Lähde: Eurostat (datajoukko bop_eu6_q).

[26] ”Muut”-kohtaan sisältyvät palvelutyypit ovat SA = tuotannolliset palvelut, SB = huolto- ja korjauspalvelut, SE = rakennustoiminta, SK = henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut sekä SL = julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut sekä kohdistamattomat palvelut.

4.3. Teollis- ja tekijänoikeudet

EU:n teollisoikeuksien viraston ja Yhdistyneen kuningaskunnan teollis- ja tekijänoikeuksista vastaavan viraston välisestä yhteisymmärryspöytäkirjasta hallinnollisen yhteistyön parantamiseksi käydään edelleen keskusteluja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 273 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisesti.

4.4. Tasapuoliset toimintaedellytykset

Komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta saivat lokakuussa 2024 päätökseen tekniset keskustelut kilpailualan yhteistyösopimuksesta[27] sen jälkeen, kun neuvosto oli antanut kesäkuussa 2023 päätöksen luvan antamisesta neuvotteluihin. Sopimuksessa, joka on kauppa- ja yhteistyösopimuksen 361 artiklan 4 kohdan mukainen täydentävä sopimus, annetaan komissiolle, EU:n jäsenvaltioiden kansallisille kilpailuviranomaisille ja Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailu- ja markkinaviranomaiselle mahdollisuus tehdä suoraa yhteistyötä kilpailua koskevissa tutkimuksissa. Se on ensimmäinen EU:n sopimus, jonka nojalla kansalliset kilpailuviranomaiset voivat tehdä yhteistyötä EU:n ulkopuolisen maan kilpailuviranomaisen kanssa. Sopimuksen laatimisesta määrätään Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksessa. Tämä sopimus helpottaa tutkimusten koordinointia, merkittävistä kilpailunrajoitus- ja sulautuma-asioista ilmoittamista ja tietojen jakamista. Samalla varmistetaan, että ristiriidat vältetään. Luottamuksellisia tietoja vaihdetaan ainoastaan asianomaisen yrityksen suostumuksella. Sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun sekä EU että Yhdistynyt kuningaskunta ovat ratifioineet sen.

Lisäksi vuonna 2024 tapahtui useita tasapuolisten toimintaedellytysten kannalta merkittäviä toimintapoliittisia muutoksia tukien, verotuksen sekä työelämän ja sosiaalisten normien osalta. Niitä käsitellään tarkemmin jäljempänä jaksossa 5.

4.5. Energia

Kun otetaan huomioon nykyinen geopoliittinen tilanne ja yhteinen ilmastoneutraaliutta koskeva tavoite, on erityisen tärkeää vahvistaa energia-alan yhteistyötä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Sen merkitystä korostettiin kumppanuusneuvoston kolmannessa kokouksessa, jossa keskityttiin ilmasto- ja energiakysymyksiin. Kauppa- ja yhteistyösopimuksen energiamääräysten täytäntöönpanossa on edistytty merkittävästi, kuten seuraavasta käy ilmi:

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 315 artiklan mukainen EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan **toimitusvarmuutta** koskeva yhteistyö on edelleen erittäin tärkeää, jotta voidaan tukea pyrkimyksiä Venäjän polttoaineista luopumiseen tähtäävään monipuolistamiseen. Ennen talvikautta 2024–2025 järjestettiin teknisiä keskusteluja kaasua ja sähköä koskevasta valmistautumisesta sekä merellä harjoitettavan toiminnan turvallisuudesta. Lisäksi EU ja Yhdistynyt kuningaskunta sopivat vahvistavansa yhteistyötään perustamalla

[27] Lehdistötiedote: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_5468.

energia-alan erityiskomitean viidennessä kokouksessa uuden toimitusvarmuutta käsittelevän työryhmän.[28] Työryhmän kokouksia on tarkoitus järjestää vuonna 2025.

Merellä tuotettavan uusiutuvan energian kehittämisestä on keskusteltu kauppa- ja yhteistyösopimuksen 321 artiklan mukaisesti ja Pohjanmeren energiayhteistyön osallistujien ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevasta yhteistyöstä laaditun yhteisymmärryspöytäkirjan[29] puitteissa.

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat myös edistäneet **siirtoverkonhaltijoidensa ja sääntelyviranomaistensa välistä yhteistyötä** kauppa- ja yhteistyösopimuksen 317 ja 318 artiklan mukaisesti. Molemmat osapuolet sopivat erityisesti ohjeista[30], jotka koskevat kaasun ja sähkön siirtoverkonhaltijoiden[31] ja niiden sääntelyviranomaisen[32] välisiä järjestelyjä. Järjestelyt hyväksyttiin energia-alan erityiskomitean viidennessä kokouksessa, mikä loi pohjan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen yhteistyön tiivistämiselle.

Yksi keskeisistä haasteista on kauppa- ja yhteistyösopimuksen 312 artiklassa ja liitteessä 29 vahvistettujen **uusien sähkökauppajärjestelyjen** täytäntöönpano. Seuraavien vaiheiden selkeyttämiseksi ja vauhdin lisäämiseksi EU ja Yhdistynyt kuningaskunta sopivat etenemissuunnitelmasta, jossa esitetään täytäntöönpanon keskeiset välitavoitteet.[33] Energia-alan erityiskomitea antoi joulukuussa 2024 suosituksen[34], jossa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoilta pyydettiin teknistä lisätyötä sähkökauppajärjestelyjen täytäntöönpanemiseksi. Täytäntöönpanotyö jatkuu vuonna 2025 etenemissuunnitelman ohjeellisen aikataulun mukaisesti.

4.6. Liikenne

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpano liikenteen alalla on edennyt sujuvasti, ja siinä on keskitytty EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan vastavuoroisesti myöntämien oikeuksien tehokkaaseen käyttöön.

---

[28] Energia-alan erityiskomitean päätös N:o 2/2024: 741b6df6-7270-4cb1-b00e-9ac18a1e12b7_en.

[29] Pohjanmeren energiayhteistyön osallistujien sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen yhteisymmärryspöytäkirja merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevasta yhteistyöstä: https://circabc.europa.eu/ui/group/9198696f-e42c-4a88-b4f1-7a1788eb9b7c/library/6eba274d-4cae-4e40-b9b7-c9775812803a/details.

[30] Energia-alan erityiskomitean päätös N:o 1/2024 (EUVL L, 2024/1550, 31.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1550/oj.

[31] Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto EU:ssa sekä kaasun siirtoverkonhaltijat Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

[32] EU:n energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto ja Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomainen.

[33] Ks. energia-alan erityiskomitean 7. marraskuuta 2024 pidetyn kokouksen pöytäkirjan liite C: https://commission.europa.eu/document/download/02c700d0-3e75-4af0-ae45-119983d9cf6c_en?filename=20241107-eu-uk-sce-5th-meeting-final-en.pdf.

[34] Energia-alan erityiskomitean suositus N:o 1/2024: https://commission.europa.eu/document/download/388d6f57-7f4a-46b1-802f-7ea585673517_en?filename=eu-uk-2024-sce-recommendation-on-mrlvc_en.pdf.

Lentoturvallisuuden alalla Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto (EASA) on tähän mennessä hyväksynyt Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailuviranomaisen myöntämien todistusten validointia koskevista 20 hakemuksesta yhdeksän kauppa- ja yhteistyösopimuksen 446 artiklan nojalla luettuna yhdessä liitteen 30 kanssa. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat EASAn tuella nyt validoineet EU:n hakijoiden toimittamasta 21 hankkeesta 14, mikä vastaa todistusten validoinnin odotettua tasoa.

Lentoliikenteen alalla EU:n jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä oli vuoden 2024 loppuun mennessä tehty yhteensä 23 rahtiliikennettä koskevaa kahdenvälistä sopimusta[35] kauppa- ja yhteistyösopimuksen 419 artiklan 4 ja 9 kohdan nojalla, joten tilanne ei ollut muuttunut vuodesta 2023. Lisäksi 25 EU:n jäsenvaltiota on myöntänyt joustavia, lyhytaikaisia lupia tietyille Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välisille tavaroita tai matkustajia kuljettaville tilauslennoille (jotka koskevat ilmailun kolmatta ja neljättä vapautta eli oikeutta lennättää matkustajia omasta maasta toiseen maahan ja oikeutta lennättää matkustajia toisesta maasta omaan maahan). Jotkin näistä luvista ovat avoimia, kunhan ne koskevat vain tiettyjä lentoyhtiöitä eivätkä koko Yhdistynyttä kuningaskuntaa.

Tieliikenteen alalla työ kauppa- ja yhteistyösopimuksen kansallisten sähköisten rekisterien välistä tietojenvaihtoa koskevien määräysten täytäntöönpanemiseksi on käynnissä (vrt. kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteessä 31 olevan A osan 1 jakson 14 artikla). Siihen sisältyy Yhdistyneen kuningaskunnan liittäminen maantiekuljetusyritysten eurooppalaiseen rekisteriin (ERRU), joka yhdistää maantiekuljetusyritysten kansalliset rekisterit ja sisältää tietoja tieliikennesääntöjen vakavista rikkomisista. Tältä osin valmistellaan parhaillaan myös vakavien rikkomisten luetteloa, jota vaihdetaan ERRU-rekisterin kautta sen jälkeen, kun Yhdistynyt kuningaskunta on liitetty rekisteriin. Näiden aloitteiden tarkoituksena on tehostaa yhteistyötä ja tietojen jakamista EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä.

4.7. Kalastus

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta jatkoivat vuonna 2024 hyvää yhteistyötään kauppa- ja yhteistyösopimuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi kalastusalalla. Kalastuksen erityiskomitea tarjosi foorumin yhteisten kalakantojen kestävää hoitoa koskeville keskusteluille. Kolme erityistä kysymystä herätti kuitenkin huolta EU:ssa:

Ensinnäkin Yhdistynyt kuningaskunta päätti 26. maaliskuuta 2024 alkaen **kieltää tuulenkalan kalastuksen** Englannin vesillä Pohjanmerellä[36] ja kaikilla Skotlannin vesillä[37], mikä estää EU:n aluksia harjoittamasta kestävää kalastusta. EU kyseenalaistaa Yhdistyneen kuningaskunnan päätöksen kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisuuden. Tämän seurauksena EU käynnisti huhtikuussa 2024 viralliset neuvottelut Yhdistyneen

[35] Seuraavat jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet kahdenvälisen sopimuksen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Ranska, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari ja Viro.

[36] https://www.gov.uk/government/news/nature-recovery-to-be-accelerated-as-the-government-delivers-on-measures-to-protect-land-and-sea.

[37] https://www.gov.scot/publications/sandeel-prohibition-fishing-scotland-order-2024-final-business-regulatory-impact-assessment/.

kuningaskunnan kanssa kauppa- ja yhteistyösopimuksen riitojenratkaisumekanismin puitteissa. Neuvottelut päättyivät ilman molempia osapuolia tyydyttävää ratkaisua, ja EU pyysi myöhemmin välimiesoikeuden asettamista. Päätös kiellon yhteensopivuudesta kauppa- ja yhteistyösopimuksen kanssa on tarkoitus antaa huhtikuun 2025 loppuun mennessä. Tällä välin EU on avoin sovintoratkaisulle.[38]

Toiseksi EU seurasi tiiviisti Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksymiä ja suunnittelemia **hoitotoimenpiteitä**. Vaikka EU tunnustaa molempien osapuolten sääntelyn riippumattomuuden, se ilmaisi huolensa näiden toimenpiteiden mahdollisesta vaikutuksesta EU:n laivastoon ja seuraa tarkasti, ovatko kaikki Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet kauppa- ja yhteistyösopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisia. EU oli tyytyväinen, että Yhdistynyt kuningaskunta oli valmis keskustelemaan asiasta.

Kolmanneksi EU korosti edelleen Yhdistyneelle kuningaskunnalle, että on äärimmäisen tärkeää ottaa käyttöön järjestelyjä, joilla taataan pysyvä ja vastavuoroinen **pääsy vesialueille heinäkuusta 2026** alkaen. Yhdistynyt kuningaskunta katsoi kuitenkin, että asiasta on ennenaikaista keskustella.

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta saivat joulukuussa 2024 päätökseen vuotuiset kauppa- ja yhteistyösopimuksen 498 artiklan mukaiset neuvottelut, joissa määritettiin yhteisten kalakantojen suurimmat sallitut saaliit vuodeksi 2025. Osapuolet pääsivät kattavaan sopimukseen, joka kattaa kaikki kalakannat ja turvaa EU:n laivastolle noin 428 000 tonnin kalastusmahdollisuudet. Niiden arvo inflaatiokorjattujen aiempien purkamishintojen perusteella on lähes 1,4 miljardia euroa.[39]

4.8. Sosiaaliturvan yhteensovittaminen

Kauppa- ja yhteistyösopimukseen liitetyn **sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan**, jäljempänä ’pöytäkirja’, täytäntöönpano oli sujuvaa, eikä siinä havaittu systeemisiä tai rakenteellisia ongelmia.

Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea antoi 5. kesäkuuta 2024 suosituksen N:o 1/2024[40], jolla annettiin lisäohjeita pöytäkirjan tiettyjen määräysten – erityisesti toimivaltaisen valtion ulkopuolella tilapäisesti työskenteleviin, työkomennuksella oleviin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavaa lainsäädäntöä koskevan SSC.11 artiklan – tulkinnasta.

[38] Lisätietoja riita-asiasta on saatavilla huhtikuussa 2024 julkaistusta lehdistötiedotteesta neuvottelujen aloittamisesta (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fen/ip_24_2050) ja Daily News -uutiskatsauksessa 25. lokakuuta 2024 julkaistusta uutisesta EU:n pyynnöstä perustaa välimiesoikeus (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_24_5470).

[39] Ks. lehdistötiedote: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news/eu-and-uk-agree-fishing-opportunities-2025-worth-eu14-billion-eu-fishers-2024-12-09_en.

[40] Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean suositus N:o 1/2024 (EUVL L, 2024/1754, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1754/oj).

Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea hyväksyi 8. marraskuuta 2024 päätöksen N:o 1/2024[41] pöytäkirjan tiettyjen liitteiden muuttamisesta. Päätöksen tarkoituksena oli saattaa ajan tasalle viittaukset pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyvien valtioiden kansalliseen lainsäädäntöön ja toimintapoliittisiin valintoihin.

Lisäksi sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea jatkoi teknisluonteista työtään, joka koski muun muassa seuraavia aiheita: i) muutokset rakenteisiin sähköisiin asiakirjoihin (SED-asiakirjat) ja esitettäviin asiakirjoihin (PD-asiakirjat), ii) sairausetuuksien kustannusten korvaamisen menettelyt sekä iii) sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevän hallintotoimikunnan asiaa koskevien päätösten saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä.

[41] Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 1/2024 (EUVL L, 2024/3002, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3002/oj).

4.9. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyö rikosasioissa

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpano toimi lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön osalta sujuvasti.

DNA-tunnisteiden ja sormenjälkien vaihdon osa-alueella kaikki jäsenvaltiot ja Yhdistynyt kuningaskunta olivat vuoden 2024 loppuun mennessä myöntäneet toisilleen pääsyn kansallisiin DNA-tietokantoihinsa automaattista hakua varten kauppa- ja yhteistyösopimuksen 530 artiklan mukaisesti. Lisäksi 22 jäsenvaltiota[42] ja Yhdistynyt kuningaskunta myönsivät toisilleen pääsyn kansallisiin sormenjälkitietokantoihinsa kauppa- ja yhteistyösopimuksen 534 artiklan mukaisesti.

Ajoneuvorekisteritietojen vaihdon osalta Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti vuonna 2024 lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että se oli pannut täytäntöön kauppa- ja yhteistyösopimuksen kolmannen osan II osaston mukaiset velvoitteensa. Tämän jälkeen neuvosto käynnisti menettelyn täytäntöönpanon arvioimiseksi kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan ja liitteen 39 mukaisesti. Neuvosto päättää arviointiraportin perusteella päivämäärästä, josta alkaen jäsenvaltiot voivat alkaa toimittaa tietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle. Jäsenvaltiot ja Yhdistynyt kuningaskunta voivat sitten tehdä automaattisia hakuja toistensa kansallisista tietokannoista kauppa- ja yhteistyösopimuksen 537 artiklan mukaisesti.

4.10. Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen tiettyihin EU:n ohjelmiin

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen viidennessä osassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti[43] Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuli 1. tammikuuta 2024 Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja avaruusohjelman Copernicus-osioon assosioitunut maa vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen mukaisesti.[44] Kauppa- ja yhteistyösopimuksen viidennen osan täytäntöönpano eteni vuonna 2024 yleisesti ottaen sujuvasti näiden ohjelmien osalta. Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöt voivat nyt osallistua Horisontti Eurooppa -ohjelman avustusten myöntämismenettelyihin, ja lisäksi monet niistä ovat jo saaneet rahoitusta.

Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjä estettiin vuonna 2024 Horisontti Eurooppa -puiteohjelman perustamisesta annetun asetuksen (EU) 2021/695 22 artiklan 5 kohdan nojalla osallistumasta tiettyihin Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa toteutettuihin toimiin, jotka liittyvät EU:n strategisiin voimavaroihin, etuihin, autonomiaan tai turvallisuuteen. Tätä Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen osallistumista koskevaa rajoitusta sovellettiin 33 toimeen (noin 1 000 toimesta) erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman vuosien 2023 ja 2024 työohjelman kvantti- ja avaruustutkimuksen aloilla. Niistä kolme toimea rahoitetaan

[42] Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Itävalta, Kroatia, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari ja Viro.

[43] Lisätietoja assosioitumista koskevasta menettelystä on viime vuoden kertomuksessa.

[44] Yhdistynyt kuningaskunta sai myös pääsyn EU:n avaruusohjelman avaruusesineiden valvontaa ja seurantaa koskevan osion palveluihin.

vuoden 2024 talousarviomäärärahoista, ja ne katsotaan kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla soveltamisalan ulkopuolelle jääviksi.

Erityisesti on korostettava sellaisten Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta hyötyvien EU:n tutkijoiden, jotka haluavat siirtyä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, viisumimaksujen ja terveydenhuollon lisämaksujen noususta johtuvia vaikeita olosuhteita. Toukokuussa 2024 pidetyssä kumppanuusneuvoston kokouksessa EU kehotti Yhdistynyttä kuningaskuntaa palaamaan aiempaan viisumimaksujen ja terveydenhuollon lisämaksujen tasoon.

Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta on hyötynyt Copernicuksen tarjoamista palveluista, ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöt ovat voineet osallistua avaruusohjelman Copernicus-osion tarjouskilpailuihin.

Eurostat ja Yhdistyneen kuningaskunnan tilastoviranomainen allekirjoittivat kauppa- ja yhteistyösopimuksen 730 artiklan mukaisesti tilastoyhteistyöjärjestelyn 9. lokakuuta 2024. Järjestelyssä vahvistetaan puitteet Eurostatin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisen tilastolaitoksen väliselle yhteistyölle, joka mahdollistaa Yhdistyneen kuningaskunnan tiettyihin EU:n ohjelmiin osallistumisen kannalta merkityksellisten tilastotietojen vaihdon. Järjestelyllä pyritään helpottamaan tilastotietojen jakamista päätöksenteon tueksi sekä EU:ssa että Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja se on osa kauppa- ja yhteistyösopimuksen meneillään olevaa täytäntöönpanoa.

5. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitys

Komissio seurasi edelleen tiiviisti Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön kehitystä erityisesti siltä osin kuin se vaikuttaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisiin sitoumuksiin.

Tässä jaksossa esitetään yhteenveto sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan asiaa koskevien lakien kehityksestä, jotka ovat luonteeltaan monialaisia (5.1 jakso) ja jotka liittyvät tukien valvontaan ja verotukseen (5.2 jakso) sekä työelämän normeihin ja sosiaalisiin normeihin, ympäristöön ja ilmastoon (5.3 jakso). Yhteenvedossa tarkastellaan merkittävimpiä lainsäädäntöehdotuksia ja hyväksyttyä lainsäädäntöä. Erityisesti siinä tarkastellaan hyväksyttyjen säädösten merkitystä kauppa- ja yhteistyösopimuksen kannalta. Yhteenvedossa ei käsitellä toimintapolitiikkaa koskevia suunnitelmia eikä julkisia kuulemisia. Vaikka nämä ilmoitukset voivat osoittaa toimintapolitiikan suunnan, olisi ennenaikaista tehdä päätelmiä niiden merkityksestä kauppa- ja yhteistyösopimuksen kannalta.

5.1. Monialaiset näkökohdat

Yhdistyneen kuningaskunnan edellinen hallitus hyväksyi lainsäädäntöä (**laitonta maahanmuuttoa koskeva laki**[45] ja **Ruandan turvallisuutta koskeva laki**[46]), jonka tarkoituksena on estää Yhdistyneeseen kuningaskuntaan laittomasti saapuvia henkilöitä

[45] Laitonta maahanmuuttoa koskeva vuoden 2023 laki: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/37.

[46] Ruandan turvallisuutta turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden kannalta koskeva vuoden 2024 laki: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2024/8.

jäämästä maahan ottamalla heidät säilöön ja poistamalla heidät viipymättä joko kotimaahansa tai toiseen maahan. Pohjois-Irlannin ylemmän oikeusasteen tuomioistuin totesi 13. toukokuuta 2024[47], että laitonta muuttoliikettä koskevan lain säännökset ovat ristiriidassa Windsorin puitteiston kanssa (2 artiklan 1 kohta)eikä niitä ole syytä soveltaa. Se totesi myös tiettyjen muiden määräysten olevan ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Yhdistyneen kuningaskunnan uusi pääministeri esitti 30. tammikuuta 2025 parlamentille uuden maahanmuuttolain[48], jolla on tarkoitus kumota Ruandan turvallisuutta koskeva laki ja tietyt laitonta maahanmuuttoa koskevan lain säännökset. Pääministeri lupasi myös, että Yhdistynyt kuningaskunta ei vetäydy Euroopan ihmisoikeussopimuksesta. Laitonta maahanmuuttoa ja Ruandan turvallisuutta koskevat lait sisältyvät edelleen lainsäädäntöön, vaikka suurinta osaa niiden säännöksistä ei ole pantu täytäntöön.

Yhdistyneen kuningaskunnan uusi hallitus esitti 23. lokakuuta datan käyttöä ja saatavuutta koskevan lain.[49] Lakiehdotuksen tavoitteena on muun muassa uudistaa Yhdistyneen kuningaskunnan **tietosuojakehyksen** tiettyjä osia, joihin komission päätökset Yhdistyneen kuningaskunnan tarjoaman henkilötietojen suojan tason riittävyydestä perustuvat. Lakiehdotuksen tarkoituksena on tehdä muutoksia useilla aloilla, erityisesti seuraavilla: i) henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteet, ii) säännöt henkilötietojen siirtämisestä muihin maihin ja iii) riippumattoman tietosuojaviranomaisen perustaminen ja toiminta. Komissio seuraa lainsäädäntöprosessia edelleen.

Yhdistynyt kuningaskunta on jatkanut brexitin jälkeisen **tuotteiden sääntelyä ja metrologiaa koskevan lain**[50] kehittämistä. Ehdotus mahdollistaa valikoivan mukauttamisen EU:n tuote- ja metrologiastandardien päivityksiin, jos siitä on hyötyä.

5.2. Tukien valvonta ja verotus

Komissio jatkoi Yhdistyneen kuningaskunnan **tukijärjestelmän** tiivistä seurantaa keskittyen erityisesti seuraaviin seikkoihin: i) Yhdistyneen kuningaskunnan tukien avoimuustietokannan toiminta, ii) Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailu- ja markkinaviranomaisen tukineuvontayksikön täytäntöönpanon valvontaa koskevat toimet ja iii) Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten asema tukisääntöjen noudattamisen varmistamisessa.

Komissio kiinnitti tässä yhteydessä huomiota kuninkaan puheessa 17. heinäkuuta 2024 ilmoitettuun National Wealth Fund -rahastoon[51] ja Great British Energy -yritystä koskevaan

[47] Tuomion *in re NIHRC and JR 295* tiivistelmä (laitonta maahanmuuttoa koskeva laki vuodelta 2023): https://www.judiciaryni.uk/judicial-decisions/summary-judgment-re-nihrc-and-jr-295-illegal-migration-act-2023

[48] Rajaturvallisuutta, turvapaikka-asioita ja maahanmuuttoa koskeva lakiesitys: https://bills.parliament.uk/bills/3929.

[49] Dataa (käyttöä ja saatavuutta) koskeva lakiesitys [ylähuone]: https://bills.parliament.uk/bills/3825. Edellisen hallituksen tietosuojaa ja digitaalisia tietoja koskevan toisen lakiehdotuksen (*Data Protection and Digital Information (No 2) Bill*) käsittely on lopetettu.

[50] Tuotteiden sääntelyä ja metrologiaa koskeva laki [ylähuone]: https://bills.parliament.uk/bills/3752.

[51] National Wealth Fund - rahastosta ilmoitettiin kuninkaan puheessa 17. heinäkuuta 2024. Sen tavoitteena on saada julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien avulla liikkeelle yksityisiä investointeja Yhdistyneen kuningaskunnan puhtaaseen energiaan siirtymistä varten. Rahaston kokonaispääoma on 27,8 miljardia puntaa.

lakiesitykseen[52]. Komissio pysyy valppaana varmistaakseen, että nämä aloitteet ovat täysin kauppa- ja yhteistyösopimuksen tukimääräysten mukaisia, sekä estääkseen kielteiset vaikutukset EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä käytävään kauppaan ja tehtäviin investointeihin. Komissio seuraa tiiviisti myös Yhdistyneen kuningaskunnan tukien valvontajärjestelmän täytäntöönpanojärjestelmän tehokkuutta. Nämä asiat on sisällytetty avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevän erityiskauppakomitean puitteissa käynnissä olevaan keskusteluun.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen yhteydessä hyväksytyn haitallisten verojärjestelmien torjumisesta annetun yhteisen julistuksen[53] mukaisesti EU ja Yhdistynyt kuningaskunta kävivät **veroasioista** Brysselissä 10. lokakuuta 2024 ensimmäisen vuoropuhelun haitallisten verojärjestelmien torjumisesta. Vuoropuhelun tavoitteena on helpottaa keskustelua haitallisten verojärjestelmien torjuntaa koskevien kansainvälisten standardien – erityisesti veropohjan rapautumista ja voitonsiirtoja (BEPS 2.0) koskevan OECD:n hankkeen yhteydessä kehitettyjen standardien – muotoilusta ja täytäntöönpanosta. EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan valtuuskuntien yhdessä johtama kokous tarjosi molemmille osapuolille mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan ja näkemyksiään i) BEPS 2.0 -hankkeen pilareista 1 ja 2 ja ii) rinnakkaisesta kehityksestä Yhdistyneissä kansakunnissa. Tämä rakentava keskustelu kuvastaa kauppa- ja yhteistyösopimuksen sitoumusta edistää yhteistyötä keskeisissä maailmanlaajuisissa haasteissa kunnioittaen samalla osapuolten toimivaltaa välittömän verotuksen alalla.

5.3. Työelämän normit ja sosiaaliset normit sekä ympäristö ja ilmasto

EU on seurannut tiiviisti **työoikeuksia koskevaan lakiehdotukseen** liittyvää kehitystä, muun muassa 6. elokuuta 2024 ilmoitettua lakkoja (vähimmäispalvelutaso) koskevan lain kumoamista.[54] Näitä kysymyksiä käsiteltiin avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevän erityiskauppakomitean neljännessä kokouksessa, joka pidettiin 9. lokakuuta 2024. EU ja Yhdistynyt kuningaskunta keskustelivat kokouksessa käynnissä olevasta yhteistyöstään Kansainvälisessä työjärjestössä, erityisesti uuden välineen kehittämisestä alustatyön sääntelemiseksi.

Yhdistynyt kuningaskunta otti helmikuussa 2024 käyttöön pakollisen biologisen monimuotoisuuden nettohyötyvaatimuksen, jonka tavoitteena on parantaa luonnon ennallistamista tuottamalla biologiseen monimuotoiseen 10 prosentin nettohyödyn. Toimenpiteellä otetaan käyttöön ympäristöä koskevia ehtoja suunnittelussa ja lupamenettelyissä. Mahdolliset vaikutukset kauppaan tai investointeihin eivät ole vielä selvillä.

---

[52] Lakiesityksen tarkoituksena on antaa energiavarmuudesta ja ilmastoneutraaliudesta vastaavalle ministerille mahdollisuus antaa yritykselle nimi ”Great British Energy”. Great British Energy on Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen kokonaan omistama yritys. Sen tavoitteena on helpottaa puhtaan energian tuotantoa, jakelua, varastointia ja toimitusta sekä kannustaa ja osallistua näihin toimiin, vähentää fossiilisista polttoaineista tuotetun energian kasvihuonekaasupäästöjä, parantaa energiatehokkuutta sekä toteuttaa toimenpiteitä energiaturvallisuuden varmistamiseksi.

[53] EUVL L 444, 31.12.2020, s. 1475, ELI: http://data.europa.eu/eli/declar/2020/2252/oj.

[54] https://www.gov.uk/government/news/public-services-back-on-track-as-strikes-act-to-be-repealed.

6. Päätelmät

Kauppa- ja yhteistyösopimus on edelleen vahva ja tehokas perusta EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisille suhteille. Se on erittäin hyvä sopimus, joka tarjoaa parhaan mahdollisen tuloksen Yhdistyneen kuningaskunnan asettamien rajojen puitteissa. Vaikka sopimus ei korvaa EU:n jäsenyyttä, se luo tasapainon, jolla varmistetaan mielekäs yhteistyö kaikilla sen soveltamisaloilla.

Kuten tässä kertomuksessa korostetaan, kauppa- ja yhteistyösopimus on jo tuottanut merkittäviä tuloksia mutta sen kaikkia mahdollisuuksia ei ole vielä tarkasteltu perusteellisesti. Sen vaikutusta on edelleen mahdollista kasvattaa ja EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä yhteistyötä syventää.

Vuosien 2024–2029 poliittisten suuntaviivojensa – joissa korostetaan, että on tärkeää lujittaa suhteita samanmielisiin kumppaneihin yhä kilpaillummassa maailmanlaajuisessa ympäristössä – mukaisesti komissio on sitoutunut hyödyntämään tätä kehystä. Koska kauppa- ja yhteistyösopimuksella yhdenmukaistetaan toimet näiden laajempien strategisten tavoitteiden kanssa, se on keskeisessä asemassa edistettäessä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä, yhteisten painopisteiden saavuttamista ja vakaata, rakentavaa kumppanuutta nopeasti muuttuvassa geopoliittisessa toimintaympäristössä.

Liite 1: Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla perustettujen yhteisten elinten ja muiden rakenteiden kokoukset vuonna 2024

Päivämäärä	Yhteinen elin / rakenne
2. helmikuuta	Terrorismin torjuntaa koskeva vuoropuhelu: ensimmäinen kokous
5. maaliskuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: kymmenes kokous
20. maaliskuuta	Kalastustyöryhmä: seitsemäs kokous
24. huhtikuuta	Lääketyöryhmä: ensimmäinen kokous
16. toukokuuta	Kumppanuusneuvosto: kolmas kokous
16. toukokuuta	Moottoriajoneuvoja ja niiden osia käsittelevä työryhmä: ensimmäinen kokous
22. toukokuuta	Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteinen rahoitusalan sääntelyfoorumi[55]: toinen kokous
23. toukokuuta	Kalastuksen erityiskomitea: kahdeksas kokous
5. kesäkuuta	Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea: neljäs kokous
12. kesäkuuta	Luomutuotetyöryhmä: ensimmäinen kokous
19. kesäkuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: 11. kokous
31. heinäkuuta	Kalastustyöryhmä: kahdeksas kokous
4. syyskuuta	Lentoliikenteen erityiskomitea: neljäs kokous
19. syyskuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: 12. kokous
20. syyskuuta	Kansalaisyhteiskuntafoorumi: kolmas kokous
24. syyskuuta	Kalastuksen erityiskomitea: yhdeksäs kokous
30. syyskuuta	Arvonlisäveroja sekä veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea: neljäs kokous
3. lokakuuta	Julkisten hankintojen erityiskauppakomitea: neljäs kokous
7. lokakuuta	Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea: neljäs kokous
9. lokakuuta	Avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea: neljäs kokous
10. lokakuuta	Vuoropuhelu haitallisten verojärjestelmien torjumisesta[56]: ensimmäinen kokous
17. lokakuuta	Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea:

[55] Osapuolten kauppa- ja yhteistyösopimuksen tekemisen yhteydessä antaman yhteisen julistuksen rahoituspalvelujen sääntely-yhteistyöstä Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä mukaisesti.

[56] Haitallisten verojärjestelmien torjumisesta annetun yhteisen poliittisen julistuksen mukaisesti, jonka osapuolet antoivat kauppa- ja yhteistyösopimuksen tekemisen yhteydessä.

	neljäs kokous
21. lokakuuta	Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea: neljäs kokous
23. lokakuuta	Tavaroiden erityiskauppakomitea: neljäs kokous
24. lokakuuta	Palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomitea neljäs kokous
4. marraskuuta	Sääntely-yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea: neljäs kokous
7. marraskuuta	Energia-alan erityiskomitea: viides kokous
13. marraskuuta	Teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevä erityiskauppakomitea: neljäs kokous
14. marraskuuta	Tieliikenteen erityiskomitea: neljäs kokous
21. marraskuuta	Lentoturvallisuuden erityiskomitea: neljäs kokous
5.–6. joulukuuta	Kyberasioita koskeva vuoropuhelu: toinen kokous
11. joulukuuta	Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea: neljäs kokous
12. joulukuuta	EU:n sisäinen neuvoa-antava ryhmä: 13. kokous
12. joulukuuta	Kauppakumppanuuskomitea: neljäs kokous
13. joulukuuta	Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea: neljäs kokous

Liite 2: Yleiskatsaus kumppanuusneuvostossa 16. toukokuuta 2024 sovituista täytäntöönpanotoimista

Aihe	Tämänhetkinen tilanne
Energian toimitusvarmuutta käsittelevä työryhmä	**TOTEUTETTU:** Energia-alan erityiskomitea perusti työryhmän 7. marraskuuta 2024.
Tehokkaita sähkökauppajärjestelyjä koskeva etenemissuunnitelma	**TOTEUTETTU:** Energia-alan erityiskomitea hyväksyi etenemissuunnitelman 7. marraskuuta 2024.
Sopimus kilpailuyhteistyöstä	**LÄHES TOTEUTETTU:** Tekniset keskustelut saatiin päätökseen lokakuun 2024 lopussa.[57] Molemmat osapuolet ovat käynnistäneet ratifiointimenettelyt virallisen päätöksen tekemiseksi.
Yhdistyneen kuningaskunnan pääsy EU:n vaarallisten tuotteiden hälytysjärjestelmään (Safety Gate)	**KÄYNNISSÄ:** Teknisiä keskusteluja käydään edelleen.
Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) ja sen Yhdistyneen kuningaskunnan vastineen välinen yhteinen toimintasuunnitelma	**TOTEUTETTU:** Yhteinen toimintasuunnitelma otettiin käyttöön 15. heinäkuuta 2024.
Yhdistyneen kuningaskunnan pääsy EU:n ajoneuvorekisteritietoihin	**KÄYNNISSÄ:** Valmistelutyö on käynnissä. Yhdistynyt kuningaskunta toimitti 20. toukokuuta valmiuskirjeensä, jossa se totesi täyttäneensä kauppa- ja yhteistyösopimuksen kolmannen osan II osaston mukaiset velvoitteet. Tämän jälkeen EU:n neuvoston toimivaltaiset työryhmät käynnistivät kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan mukaisen arviointimenettelyn.
Järjestelyt liikenteestä vastaavia henkilöitä ja maanteiden tavaraliikenteen	**KÄYNNISSÄ:** Tieliikenteen erityiskomitean on tehtävä kaksi päätöstä, jotka koskevat yhteistä rikkomisten luetteloa ja yksityiskohtaisia järjestelyjä Yhdistyneen kuningaskunnan

[57] Lehdistötiedote: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_5468.

harjoittajia koskevaa tietojenvaihtoa varten	liittämiseksi uudelleen ERRU-rekisteriin (maantiekuljetusyritysten eurooppalainen rekisteri).

Liite 3: Kumppanuusneuvoston tai kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustettujen komiteoiden päätökset ja suositukset vuonna 2024

Päivämäärä	Päätös tai suositus
5. huhtikuuta	**Energia-alan erityiskomitean päätös N:o 1/2024**[58] Sähkö-ENTSOn ja Yhdistyneen kuningaskunnan sähkön siirtoverkonhaltijoiden, Kaasu-ENTSOn ja Yhdistyneen kuningaskunnan kaasun siirtoverkonhaltijoiden sekä ACERin ja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 310 artiklan mukaisesti nimetyn Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomaisen (GEMA ja Utility Regulator) välisiä yhteistyökehyksiä koskevista ohjeista
5. kesäkuuta	**Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean suositus N:o 1/2024**[59] kauppa- ja yhteistyösopimuksen sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan, jäljempänä ’pöytäkirja’, täytäntöönpanoa koskevista lisäohjeista, jotka koskevat toimivaltaisen valtion ulkopuolella tilapäisesti työskenteleviin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavaa lainsäädäntöä koskevan pöytäkirjan SSC.11 artiklan tulkintaa
30. syyskuuta	**Arvonlisäveroja sekä veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevän erityiskauppakomitean päätös N:o 1/2024**[60] tietojen antamisessa käytettävistä vakiomuotoisista lomakkeista ja tilastotiedoista, yhteisen tietoliikenneverkon kautta toimitettavista tiedoista sekä keskusyhteystoimistojen ja yhteysviranomaisten välisen yhteydenpidon organisointia koskevista käytännön järjestelyistä annetun päätöksen N:o 4/2023 muuttamisesta
5. marraskuuta	**Kumppanuusneuvoston päätös N:o 1/2024**[61] kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteen 3 muuttamisesta (tuotekohtaiset alkuperäsäännöt)
7. marraskuuta	**Energia-alan erityiskomitean päätös N:o 2/2024**[62] toimitusvarmuutta käsittelevän työryhmän perustamisesta

[58] EUVL L, 2024/1550, 31.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1550/oj.

[59] EUVL L, 2024/1754, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1754/oj.

[60] EUVL L, 2024/2736, 24.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2736/oj.

[61] EUVL L, 2024/2837, 6.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2837/oj.

8. marraskuuta	**Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean päätös N:o 1/2024**[63] sosiaaliturvan yhteensovittamisesta tehdyn pöytäkirjan tiettyjen liitteiden muuttamisesta
19. joulukuuta	**Energia-alan erityiskomitean suositus N:o 1/2024**[64] kummallekin osapuolelle sähkön rajayhdysjohtojen tehokasta käyttöä koskevien teknisten menettelyjen valmistelusta

[62] Energia-alan erityiskomitean päätös N:o 2/2024: 741b6df6-7270-4cb1-b00e-9ac18a1e12b7_en.

[63] EUVL L, 2024/3002, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3002/oj.

[64] Energia-alan erityiskomitean suositus N:o 1/2024: 388d6f57-7f4a-46b1-802f-7ea585673517_en.